

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 20. lokakuuta 2023
(OR. en)

14466/23

PECHE 466

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	19. lokakuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 597 final
Asia:	KOMISSIION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE jäsenvaltioiden vesiviljelyä koskevien tilastojen toimittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 788/96 kumoamisesta 9 päivänä heinäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 762/2008 täytäntöönpanosta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 597 final.

Liite: COM(2023) 597 final

Bryssel 19.10.2023
COM(2023) 597 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

jäsenvaltioiden vesiviljelyä koskevien tilastojen toimittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 788/96 kumoamisesta 9 päivänä heinäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 762/2008 täytäntöönpanosta

1 TAUSTA

Euroopan komissio (Eurostat) kerää vesiviljelyä koskevia tilastoja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 762/2008¹ mukaisesti. Asetuksen 11 artiklassa todetaan, että komission on joka kolmas vuosi annettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus laadittujen tilastojen laadusta ja merkityksestä. Kertomuksessa tulee myös analysoida tietojenkeruujärjestelmän kustannustehokkuutta ja painottaa parhaita käytäntöjä, joilla jäsenvaltioiden työmäärää voitaisiin vähentää ja tietojen käyttökelpoisuutta ja laatua parantaa.

Asetusta sovelletaan jäsenvaltioihin sekä Norjaan, Islantiin ja Liechtensteiniin (ETA:n kannalta merkityksellinen). Luxemburgissa ja Liechtensteinissa ei ole kaupallista vesiviljelytuotantoa, minkä vuoksi raportointivelvollisuus ei koske niitä. Myös ehdokasmaat laativat tilastoja ja toimittavat laatuselvityksiä (kaikki ehdokasmaat toimittivat viitevuotta 2021 koskevia tietoja ja laatuselvityksiä).

Tämä kertomus perustuu pääasiassa edellä mainittujen raportoivien maiden toimittamiin vesiviljelyn laatuselvityksiin. Eurostat analysoi myös vuosien 2019 ja 2020 vesiviljelyä koskevat tiedot. Euroopan tilastojärjestelmä (ESS) toimitti tiedot tietojen keräämisestä aiheutuvista kokonaiskustannuksista. Näin ollen tässä kertomuksessa arvioidaan yleistasolla tietojen täsmällisyyttä, kattavuutta, yhtenäisyyttä, merkitystä, saatavuutta ja selkeyttä. Lisäksi siinä käsitellään tietojenkeruuprosessista aiheutuvaa rasitetta ja prosessin kustannustehokkuutta.

Edelliset, asetuksen (EY) N:o 762/2008 mukaiset kertomukset vesiviljelyä koskevien tilastotietojen toimittamisesta annettiin kesäkuussa 2015² (vuosien 2011–2013 tiedot), joulukuussa 2017³ (vuosien 2014 ja 2015 tiedot) ja joulukuussa 2020⁴ (vuosien 2016–2018 tiedot). Tämä kertomus kattaa vuosien 2019 ja 2020 tiedot, vuoden 2021 laatuselvitykset ja vuoden 2022 ilmoitetut kustannukset.

2 TÄRKEIMMÄT HAVAINNOT

Eurostat pyrkii jatkuvasti parantamaan Euroopan tilastojen laatua ja saatavuutta. Se on myös sitoutunut keventämään tilastojen laatimisesta aiheutuvaa jäsenvaltioihin ja vastaajiin kohdistuvaa rasitetta.

Eurostat kerää vuosittain vesiviljelytilastoja koskevat laatuselvitykset. Niissä kuvataan tiedonkeruun menetelmät ja laatuselvitykset maiden oman arvioinnin perusteella. Eurostat on käyttänyt kansallisia laatuselvityksiä EU:n tason laatuselvityksen⁵ laatimisessa. Yleinen laatu on

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 762/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, jäsenvaltioiden vesiviljelyä koskevien tilastojen toimittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 788/96 kumoamisesta (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 1).

² Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle jäsenvaltioiden vesiviljelyä koskevien tilastojen toimittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 788/96 kumoamisesta 9 päivänä heinäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 762/2008 täytäntöönpanosta; COM(2015) 297 final.

³ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle jäsenvaltioiden vesiviljelyä koskevien tilastojen toimittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 788/96 kumoamisesta 9 päivänä heinäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 762/2008 täytäntöönpanosta; COM(2017) 747 final.

⁴ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle jäsenvaltioiden vesiviljelyä koskevien tilastojen toimittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 788/96 kumoamisesta 9 päivänä heinäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 762/2008 täytäntöönpanosta; COM(2020) 809 final.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm. Saatavilla ainoastaan englanniksi.

hyvä, sillä useimmat maat noudattavat kokonaisotantaan perustuvaa lähestymistapaa, jossa vastaamatta jättäminen on joko olematonta tai merkityksetöntä.

Laadunhallintajärjestelmä on käytössä yli puolessa maista. Vesiviljelytilastojen yleinen laatu on parantunut seitsemässä maassa edellisen raportoinnin jälkeen. Useimmat parannukset koskivat täsmällisyyttä (11 maata) sekä tarkkuutta ja luotettavuutta (kahdeksan maata). Merkityksellisyys parani neljässä maassa, vertailtavuus kolmessa maassa ja yhtenäisyys kahdessa maassa.

2.1 Täsmällisyys

Useimmat jäsenvaltiot ovat viime vuosina toimittaneet tietonsa ajoissa. Viitevuosia 2019 ja 2020 koskevien vesiviljelytilastojen vaatimustenmukaisuuden arviointia on verrattu aiempiin vuosiin. Verrattuna viitevuoden 2018 tiedonkeruuseen täsmällisyyden taso parani hieman vuosina 2019 ja 2020. Jotkin maat kuitenkin toimittavat edelleen laatuselvityksiä määräajan jälkeen.

Kun Eurostat havaitsi epä johdonmukaisuuksia, raportoivia maita pyydettiin tarkistamaan tiedot ja toimittamaan korjatut tarkistukset. Palaute ja tarkistukset lähetettiin useimmiten asianmukaisessa ajassa. Useita muistutuksia tarvittiin vain muutamassa tapauksessa. Saatavuuden osalta puuttuvien tietoaineistojen määrä on suhteellisen vakaa. On myös tärkeää korostaa, että raportoivat maat ja Eurostat ovat pyrkineet merkittävästi parantamaan edelleen tietojen laatua.

2.2 Yhtenäisyys ja vertailtavuus

2.2.1 Yhtenäisyys

Vesiviljelyn tuotantotilastot perustuvat kalastustilastoja käsittelevän koordinoituyöryhmän vahvistamiin käsitteisiin ja määritelmiin ja ovat siksi yhtenäisiä YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön laatimien tilastojen ja muiden kansainvälisten vesiviljelytilastojen kanssa.

2.2.2 Vertailtavuus

Eurostat julkaisi lokakuussa 2018 vesiviljelytilastoja koskevan käsikirjan⁶, joka on entisestään parantanut tietojen yhtenäisyyttä ja siten niiden vertailtavuutta eri maiden välillä. Eurostat harkitsee mahdollisuutta päivittää käsikirjaa edelleen, mutta sen on arvioitava huolellisesti tämän toimen kustannus-hyötysuhdetta, koska uusi lainsäädäntö edellyttää todennäköisesti käsikirjan täydellistä uudelleenlaatumista.

Aikasarjojen pituus ja siten ajallinen vertailtavuus vaihtelee maittain. Maantieteellisestä vertailtavuudesta voidaan todeta, että joissakin maissa aikasarja ulottuu vuoteen 1970, kun taas toisissa tilastointi käynnistyi vasta vuonna 2011. Tämän kertomuksen kattaman ajanjakson osalta tiedot ovat kuitenkin ajallisesti vertailukelpoisia.

Vesiviljelyalan rakennetta koskevan tietoaineiston tietojen vertailtavuuteen liittyi vakavia huolenaiheita, koska raportointiyksikkö voi lajista riippuen olla pinta-ala tai volyymi. Tämän vuoksi tietoaineisto antaa käyttäjille epäselviä tietoja erityisesti verrattaessa tietoja maista, joissa kasvatetaan eri lajeja.

Eurostat aikoo löytää tähän kysymykseen toteuttamiskelpoisen ratkaisun ehdotetussa tulevassa asetuksessa (ks. luku 4).

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/fish_aq_esms_an2.pdf. Saatavilla ainoastaan englanniksi.

2.3 Merkitys

2.3.1 Käyttäjien tarpeet

Vesiviljelytilastoja käyttävät useat erityyppiset käyttäjät. Tilastot muodostavat perustan muulle tiedonkeruulle⁷, erityisesti makean veden vesiviljelyn tietojen alalla, jolla ei kerätä eikä julkaista muita EU-tason tietoja.

Asetuksen (EY) N:o 762/2008 nojalla kerätyt tiedot ovat olennaisessa asemassa tehtäessä tietoon ja näyttöön perustuvia päätöksiä sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla. Tuotantomääriä ja kehityssuuntauksia koskevat tiedot ovat tärkeitä analysoidessa vesiviljelyalan kehitystä osana yhteistä kalastuspolitiikkaa. Määrälliset tiedot ovat erityisen tärkeitä, kun laaditaan kestäväää vesiviljelyä koskevia monivuotisia kansallisia suunnitelmia. Ne tarjoavat poliittisille päättäjille ja alan edustajille vakaan perustan alan tulevaisuutta varten. Lisäksi tiedot muodostavat tärkeän lähteen muiden järjestöjen julkaisuille ja palveluille. Esimerkiksi kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinoiden EU-seurantakeskus (EUMOFA) käyttää Euroopan vesiviljelytilastojen tietoja laatiessaan EU:n kalastus- ja vesiviljelyalaa koskevaa rakenneanalyysiä. Maailman kauppajärjestö puolestaan käyttää Euroopan vesiviljelytilastoja kauppapolitiikan tarkistamisessa.

Lähes kaikki jäsenvaltiot ovat vahvistaneet tarvitsevansa vesiviljelytuotantoa koskevia tietoja myös kansallisella tasolla. Useimmat jäsenvaltiot ovat todenneet, että kansallinen tiedontarve on pystytty tyydyttämään täysin tai lähes kokonaan asetuksen nojalla kerätyillä tiedoilla. Asetus (EY) N:o 762/2008 ei kuitenkaan kata sellaisia tärkeitä tietoja, jotka koskevat mikrolevää, rehun ja nuorten kalojen tuotantoa sekä tuotteiden määränpäättä. Jotkin jäsenvaltiot kuitenkin totesivat kansallisella tasolla tapahtuvan tiedonkeruun olevan liian pikkutarkkaa ja aiheuttavan liikaa rasitetta kansallisiin tarpeisiin nähden. Vaikka vesiviljelytilastot koetaan merkityksellisiksi, kalastustilastojen arviointi osoitti, että yhä useampi käyttäjä on tyytymätön siihen, että tietojen luottamuksellisuus rajoittaa niiden saatavuutta.

2.3.2 Kattavuus

Vesiviljelyä koskevat yleistiedot (vesiviljelytuotanto) olivat melko kattavia. Kattavuus on parantunut ajan myötä. Valitettavasti monet tiedot ovat edelleen luottamuksellisia, koska ala on hyvin erikoistunut.

Vesiviljelyalan rakennetta koskeva tietoaineisto kerätään joka kolmas vuosi, mutta siinä on vertailtavuuteen liittyviä ongelmia (ks. luku 2.2.2 edellä). Tästä syystä tietoaineistoa ei ole vielä julkaistu.

Yksikköhinnat aiheuttivat yleensä vaikeuksia kaikille vesiviljelyn tuotantotietoaineistoille. Tämä liittyy pääasiassa luottamuksellisuusarvoihin ja raportoivien maiden soveltamiin erilaisiin menetelmiin, joissa raportoidaan usein arvioiduin arvoihin.

2.4 Saatavuus ja selkeys

2.4.1 Verkkotietokanta

Euroopan vesiviljelytilastot on esitetty Eurostatin julkisessa tietokannassa⁸, jossa on seuraavat tietoaineistot:

⁷ Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/909, annettu 18 päivänä helmikuuta 2019, pakollisten tieteellisten tutkimusten luettelosta sekä kynnysarvoista kalastus- ja vesiviljelyalan tietojen keruuta ja hallintaa koskevaa unionin monivuotista ohjelmaa varten (EUVL L 145, 4.6.2019, s. 21).

⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

- vesiviljelytuotanto hautomoja ja poikaslaitoksia lukuun ottamatta (fish_aq2a)
- ihmisravinnoksi tarkoitettun kalanmädin tuotanto vesiviljelyssä (fish_aq2b)
- siirtoviljelyn tulokset (fish_aq3)
- hautomojen ja poikaslaitosten tuotanto mätivaiheessa (fish_aq4a)
- hautomojen ja poikaslaitosten tuotanto kalojen nuoruusvaiheessa (fish_aq4b).

Lisäksi puolet jäsenvaltioista julkaisee tiedot omissa verkkotietokannoissaan tai ladattavina vuositaulukkoina. Ne ovat aina saatavissa maksutta.

2.4.2 *Julkaisut ja taulukot*

Eurostat julkaisee vesiviljelyä koskevia tietoja ja artikkeleita Statistics Explained -sivustollaan ja tilastokirjoissaan⁹.

Useimmat jäsenvaltiot julkaisevat vesiviljelytilastoja säännöllisesti erilaisissa raporteissa ja joskus myös lehdistötiedotteiden yhteydessä.

2.4.3 *Metatiedot*

Eurostat kerää vuosittain kansalliset laatuselvitykset asetuksen (EY) N:o 762/2008 liitteen VI mukaisesti. Selvityksissä perehdytään yksityiskohtaisesti tietojen laatuun ja keruumenetelmiin.

Euroopan tilastojen viitemetatiedot, jotka sisältävät myös vesiviljelytilastoja koskevan EU:n tason laatuselvityksen¹⁰, julkaistaan Eurostatin julkisessa tietokannassa edellä luetelluissa taulukoissa. Maat tarkastelevat metatietoja vuosittain.

2.5 Tietojen luottamuksellisuus

Yksi merkittävä puute asetuksen (EY) N:o 762/2008 nojalla kerättävien vesiviljelytilastojen osalta on luottamuksellisten tietojen suuri määrä. Tähän on pääasiassa kolme syytä. Ensinnäkin asetuksessa edellytetään tietojen olevan yksityiskohtaisia, minkä vuoksi ne ovat pirstaleisia. Toiseksi vesiviljelyala on hyvin erikoistunut, koska alalla on yrityksiä, jotka viljelevät vain muutamia lajeja ja joilla on vain yksi pääasiallinen tuotantomenetelmä tai tuotantoympäristö. Kolmanneksi Eurostat soveltaa yhdistelmätietojen laskennassa tiukkaa luottamuksellisuutta koskevaa sääntöä (yhdistelmätieto on luottamuksellinen, jos vähintään yksi sen arvoista on luottamuksellinen). Raportoivat maat ilmoittivat, että tällä lähestymistavalla suojellaan luottamuksellisuutta mutta rajoitetaan kohtuuttomasti tietojen julkaisemista (erityisesti yhdistelmätietojen osalta).

Eurostat on ottanut käyttöön joitakin erityisiä mekanismeja, joilla pyritään rajoittamaan luottamuksellisuuden vaikutusta yhdistelmätietoihin (esimerkiksi pyytämällä raportoivia maita ilmoittamaan ei-luottamuksellisen ylemmän yhdistelmätiedon, jos siitä ei käy ilmi luottamuksellisia tietoja). Tämä mahdollisti kaikkien kansallisten yhdistelmätietojen ja EU:n kokonaisuutena (viitevuodet 2019 ja 2020) julkaisemisen useimpien tietoaosteiden osalta lukuun ottamatta ”siirtoviljelyn tuloksia” ja ”hautomojen ja poikaslaitosten tuotantoa kalojen nuoruusvaiheessa” (viitevuosi 2020).

On syytä panna merkille, että ”ihmisravinnoksi tarkoitettun kalanmädin tuotantoon vesiviljelyssä” liittyvät EU:n yhdistelmätiedot vuosilta 2013, 2015, 2017 ja 2018 ovat luottamuksellisia (EU:n yhdistelmätietojen julkaiseminen vuodesta 2019 lähtien edellytti huomattavia ponnisteluja) ja että

⁹ Viimeisin niistä on ”Key figures on the European food chain – 2022 edition”, ISBN 978-92-76-59661-5. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15216629/15559935/KS-FK-22-001-EN-N.pdf/1cb9d295-6868-70e3-0319-4725040cfdb8?version=3.0&t=1670599965263>. Saatavilla ainoastaan englanniksi.

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm

yhden maan luottamukselliset tiedot ovat estäneet EU:n yhdistelmätietojen julkaisemisen ”siirtoviljelyn tuloksista” yli kymmenen vuoden ajan.

Eurostat ja jäsenvaltiot ovat käyttäneet huomattavasti aikaa ja voimavaroja voidakseen tarjota tietojen käyttäjille mahdollisimman paljon lukuja turvaten kuitenkin samalla tilastojen luottamuksellisuuden ja prosessin toimivuuden. Luottamuksellisuutta koskevaan kysymykseen on selvästikin löydettävä ratkaisu. Mahdollinen ratkaisu voisi perustua siihen, että määritellään vaihtoehtoinen lähestymistapa yhdistelmätietojen luottamuksellisuuteen. Eurostat pyrkii aktiivisesti ratkaisemaan tämän ongelman ja on perustanut asiaa käsittelevän asiantuntijaryhmän, joka koostuu raportoivien maiden edustajista ja Eurostatin virkamiehistä.

3 RASITE JA KUSTANNUSTEHOKKUUS

Eurostat arvioi asetuksen (EY) N:o 762/2008 mukaisen vesiviljelyä koskevien tietojen keruun kustannustehokkuutta käyttäen vuoden 2021 laatuselvityksiä sekä ESS:n vuosittain laatimaa tilastotuotekohtaista kustannusanalyysiä. Kustannusanalyysi perustui vuoden 2022 kustannuksiin, jotka kattoivat viitevuoden 2021 vesiviljelytietojen keruun. Kustannusanalyysiin vastasi yhteensä 26 maata. Vesiviljelytilastojen tuottamisen (tiedonkeruu mukaan luettuna) keskimääräiset rahamääräiset kustannukset ovat noin 103 487 euroa vuodessa maata kohti. Sekä edellisellä että nykyisellä raportointikierröksellä ilmoitetut kustannukset laskivat yhden prosentin viitevuoden 2019 keskiarvoon verrattuna. Koska Euroopan vesiviljelyn arvo raportoivissa maissa oli noin 10 miljardia euroa vuonna 2020, tiedonkeruukustannusten osuus vesiviljelytuotannon taloudellisesta kokonaisarvosta oli noin 0,03 prosenttia.

Vuoden 2021 laatuselvitykset toimitti yhteensä 29 EU:n jäsenvaltiota ja ETA-maata. Suurimmalla osalla on vastaava kansallinen lainsäädäntö, joka kattaa asetuksen (EY) N:o 762/2008 mukaisesti kootut tilastot, ja vain kolme maata ilmoitti, että hyväksytyissä määritelmässä on eroja. Raportoivat maat voivat saada tietoja useista lähteistä, mutta 26 maata kerää tiedot kokonaisotannon perusteella ja kolme maata saa tiedot hallinnollisista lähteistä (kahdeksan maata käyttää molempia lähestymistapoja samanaikaisesti). Neljä maata täydentää kokonaisotantaa tai hallinnollisia lähteitä asiantuntija-arvioilla, ja kaksi maata täydentää kokonaisotantaa tai hallinnollisia lähteitä otantatutkimuksilla. Mikään maa ei ilmoittanut muiden lähteiden käytöstä.

Yhteensä 19 maata raportoi tehokkuushyödyistä. Merkittävimmät tehokkuushyödyt liittyivät automaation lisääntymiseen (kuusi maata), verkkokyselyihin (kuusi maata) ja hallinnollisten tietojen käytön lisääntymiseen (viisi maata). Rasitteet vähenivät kahdeksassa maassa. Yleisimmät rasitetta vähentävien toimenpiteiden tyypit olivat tietojen moninkertainen käyttö ja käyttäjystävällisemmät kyselylomakkeet.

Laatuselvitysten perusteella näyttää siltä, että yli kolme neljäsosaa maista kerää tietoja suoraan laitoksilta tuotantoyksiköiden tasolla, kun taas toisissa maissa yrityksen johtoa pyydetään täyttämään kyselylomakkeet kaikkien tuotantolaitostensa puolesta. Tietojen kerääminen yritystasolla helpottaa asetuksen (EU) 2017/1004 mukaista raportointia. Ajatusta molempien asetusten mukaisten vaatimusten täyttämistä yhdellä tiedonkeruuprosessilla tutkittiin lisää vuonna 2022, jotta jäsenvaltioille aiheutuvaa kokonaisrasitusta voitaisiin keventää. Raportoivat maat pitivät kuitenkin hyödyllisenä näiden kahden erillisen lähestymistavan säilyttämistä, koska ”tuotantolaitoksilta” saadut tiedot mahdollistavat alueellisen näkemyksen, joka menetetään, kun valitaan ”yritys”-tason korkeampi yhdistämistaso.

Useat raportoivat maat ehdottivat parannuksia asetuksen (EY) N:o 762/2008 rasisiteen vähentämiseksi. Erityisesti ehdotettiin kahta parannusta: i) koordinoinnin parantaminen muiden sidosryhmien, kuten EU:n meri- ja kalastusasioiden pääosaston, kanssa, erityisesti tiedonkeruupuitteiden menettelyjen osalta, ja ii) määräaikaisten synkronointia koskevat parannukset. 16 maata ilmoitti panevansa täytäntöön strategioita ja toimia tiedonkeruun laadun

parantamiseksi, tarkkuuden parantamiseksi tai raportointiyksiköille aiheutuvan rasitteen vähentämiseksi.

4 TULEVAT TOIMET: EUROOPAN KALASTUSTILASTOJEN SELKEYTTÄMINEN JA YKSINKERTAISTAMINEN

Eurostat käynnisti vuonna 2018 Euroopan kalastustilastojen selkeyttämistä ja yksinkertaistamista koskevan hankkeen (”Streamlining and simplifying European fishery statistics”). Hanke koostuu seuraavista osista: i) vesiviljelyä, saaliita ja aluksesta purkamista koskevien nykyisten tilastojen arviointi ja ii) tulevien toimintavaihtoehtojen ja mahdollisen tulevan lainsäädännön vaikutustenarviointi. Arviointi¹¹, jossa tarkasteltiin myös vesiviljelystä annetun asetuksen (EY) N:o 762/2008 toimintaa, saatiin päätökseen vuonna 2019.

Euroopan kalastustilastojen vaikutustenarviointi käynnistettiin vuoden 2020 alussa: i) perustettiin komission yksiköiden välinen työryhmä, joka tukee Eurostatia tämän työssä, ja ii) julkaistiin alustavan vaikutustenarvioinnin etenemissuunnitelma palautteelle 21. huhtikuuta – 19. toukokuuta 2020.

Arvioidut vaihtoehdot olivat seuraavat:

- vaihtoehto 1: perusskenaario: nykyisten toimintatapojen jatkaminen
- vaihtoehto 2: Euroopan kalastustilastojen tuottamista ei jatketa
- vaihtoehto 3: uusi selkeytetty oikeudellinen kehys Euroopan kalastustilastoille
- vaihtoehto 4: laaditaan uusi oikeusperusta vesiviljelyä koskeville tilastoille ja tuotetaan muut kalastustilastot EU:n tason hallinnollisten lähteiden perusteella.

Julkinen kuuleminen tavoitteista, mahdollisista vaihtoehdoista ja vaihtoehtojen vaikutuksista oli komission ”Kerro mielipiteesi” -sivustolla 20. heinäkuuta – 23. marraskuuta 2020¹², ja rinnakkainen asiantuntijakuuleminen kalastuksen erityisistä tietotarpeista jatkui elokuun 2020 loppuun saakka.

Arvioinnissa kerättiin näyttöä Euroopan kalastustilastojen sidosryhmiltä esimerkiksi työpajan, tapaustutkimusten, perusteellisten haastattelujen, kyselylomakkeiden ja muiden kuulemistoimien kautta. Kaikkien näiden kuulemisten tulokset otettiin huomioon vaikutustenarviointikertomuksessa. Vaikutustenarviointikertomus sisältää osioita muun muassa seuraavista aiheista: i) ongelman määrittely, ii) tavoitteet, iii) vaihtoehdot, iv) vaihtoehtojen vaikutusten analysointi ja vertailu ja v) seuranta ja arviointi. Vaikutustenarviointi sai myönteisen lausunnon sääntelyntarkastelulautakunnalta, joka on komission riippumaton neuvoa-antava elin, ja se saatiin päätökseen marraskuussa 2021. Se julkaistaan samalla kuin uusi lainsäädäntöehdotus, jota odotetaan vuonna 2024.

Arvioinnin, vaikutustenarvioinnin, kuulemistoimien tulosten ja sidosryhmien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella suositeltava vaihtoehto on selvästi vaihtoehto 3 – Euroopan kalastustilastoja koskeva uusi selkeytetty oikeudellinen kehys. Tätä valintaa tukevat tärkeimmät tietojen käyttäjät (meri- ja kalastusasioiden pääosasto, OECD, YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö, ICES ja useat alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt) ja valtaosa kalastustilastoista vastaavien kansallisten tilastoviranomaisten edustajista.

Vaihtoehto 3 oli myös parhaaksi arvioitu vaihtoehto julkisessa kuulemisessa. Vaihtoehtoa 3 kannattivat alueviranomaiset, kansalliset viranomaiset, kansainväliset viranomaiset ja

¹¹ https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4375784/SWD_2019_425_F1_SWD_EVALUATION_EN_V2_PI_1058634.pdf

¹² <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12344-European-fishery-statistics/public-consultation>

kansalaisjärjestöt. Kaikki sidosryhmät katsoivat vaihtoehdolla 3 olevan eniten myönteisiä vaikutuksia. Lisäksi vain hyvin harvat vastaajat löysivät vaihtoehdosta 3 kielteisiä vaikutuksia.

Komissio valmistelee parhaillaan ehdotettua uutta oikeuskehystä Euroopan kalastustilastoille tiiviissä yhteistyössä tietojen käyttäjien ja kansallisten tietojen toimittajien kanssa. Komissio aikoo hyväksyä lainsäädäntöehdotuksen vuonna 2024.

Tietojen välittämiseen muiden organisaatioiden tai muiden tietojen omistajien kanssa liittyy edelleen puutteita. Tämä koskee YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön tietoja ja asetuksen (EY) N:o 199/2008 kumoamisesta annetun asetuksen (EU) 2017/1004 nojalla kerättyjä tietoja. Uusi Euroopan kalastustilastoja koskeva asetus, jota nyt ehdotetaan nimellä ”Euroopan kalastus- ja vesiviljelytilastot”, voisi olla tilaisuus mukauttaa muotoja ja määräaikoja, jotta mahdollistetaan kerättyjen tietojen sujuvampi siirto ja moninkertainen käyttö.

Komission tiedonannon *Kohti vahvaa ja kestävää EU:n leväalaa* (COM(2022) 592)¹³ mukaisesti Yhteinen tutkimuskeskus julkaisi hiljattain raportin ”Biomass production, supply, uses and flows in the EU”¹⁴, jossa käsitellään levävesiviljelyä koskevia tietoja. Yhteisen tutkimuskeskuksen raportissa suositellaan seuraavaa: i) arvioidaan levävesiviljelyä koskevia Eurostatin tietoja ja vertaillaan niitä muihin menestyksekkäisiin kansainvälisiin järjestelmiin (esim. Chilen järjestelmiin) ja ii) kehitetään koulutusohjelmia sadonkorjaajille, tuottajille ja henkilöstölle, jotka kirjaavat ja käsittelevät näitä tietoja, jotta varmistetaan lajien oikea tunnistaminen. Lisäksi raportissa kiinnitetään huomiota tarpeeseen yhtenäistää kansalliset järjestelmät kaikkialla Euroopassa yhdenmukaisuuden varmistamiseksi (esimerkiksi mittayksiköt, käytetyt lajiluokitukset, ajat ja sijainnit), mukaan lukien käyttäjäystävällisen järjestelmän kehittäminen sadonkorjuun tai vesiviljelyn tuottaman merilevän määrän kirjaamisen helpottamiseksi.

5 PÄÄTELMÄT

Julkaistut vesiviljelytilastot ovat vakaa tietoaaineisto, johon ladataan kuukausittain satoja tietoja.

Euroopan kalastustilastojen tuoreen arvioinnin ja vaikutustenarvioinnin yhteydessä toteutetut kuulemistoimet osoittivat kuitenkin, että vesiviljelytilastoilla on paljon tyytymättömiä käyttäjiä. Tämä liittyy todennäköisesti tietoaaineistossa olevien luottamuksellisten tietojen suureen määrään, mikä vaikeuttaa tietojen käyttöä. Luottamuksellisten tietosolujen suuri määrä johtuu asetuksessa (EY) N:o 762/2008 säädettyjen tietovaatimusten yksityiskohtaisesta jaottelusta sekä vesiviljelyalan pitkälle erikoistuneesta ja keskitetystä rakenteesta.

Parannuksia tarvitaan myös päätettäessä toteuttamiskelpoisesta lähestymistavasta vesiviljelyalan rakenteen kuvaamiseksi vertailukelpoisilla tiedoilla (ks. luku 2.2.2).

Vahvan ja kestävä Euroopan leväalan tukemisen tarvetta on korostettu.

Vain muutamilla raportioivilla mailla on edelleen ongelmia tietojen keruun ja toimittamisen täsmällisyydessä. Eurostatin tiedonkeruuhjeet ja muut toteutetut strategiat ovat auttaneet parantamaan vesiviljelytietojen keräämisen yhtenäisyyttä.

Joissakin maissa tiedonkeruuseen liittyvä rasite on vähentynyt viime vuosina. Lisäksi on havaittu mitattavissa olevia tehokkuushyötyjä. Tiedonkeruukustannusten osuus vesiviljelytuotannon taloudellisesta kokonaisarvosta oli noin 0,03 prosenttia eli melko pieni.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=COM:2022:592:FIN>

¹⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC132358>